

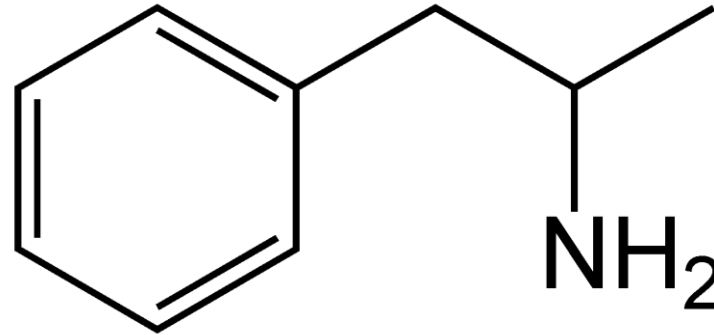
Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndighetens förslag på vad som borde göras

Åsa Domeij, utredare enheten för drogprevention

Narkotika

- **Illegal narkotika:** Narkotikaklassade substanser som används som rusmedel och som inte är läkemedel.
- **Narkotikaklassade läkemedel:** Läkemedel som också är narkotika men som används på ett icke-förskrivet sätt som rusmedel eller på grund av att individen har utvecklat ett beroende.

Åtgärdsförslagen berör alla typer av narkotika.

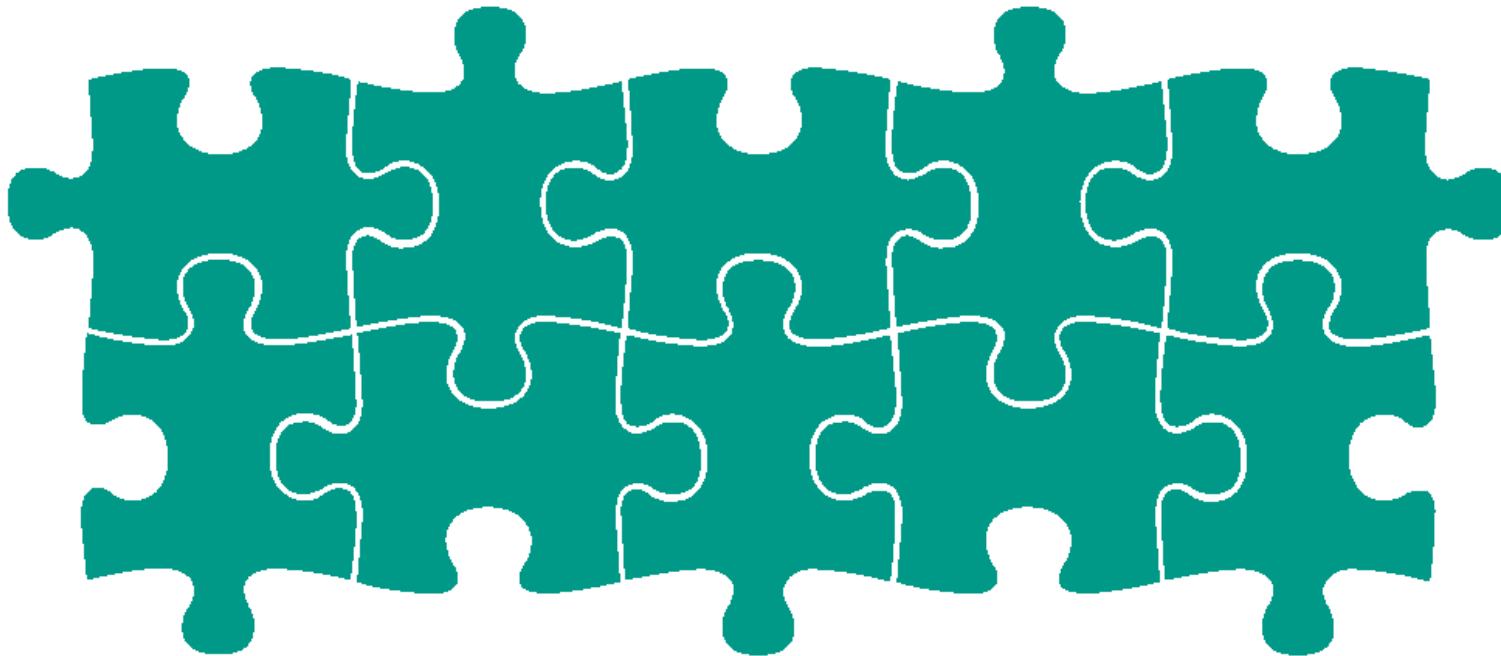
Inom ramen för regeringsuppdraget har vi:

- inventerat och beskrivit andra angränsande pågående och avslutade uppdrag
- analyserat narkotikasituationen i Sverige
- sammanställt data från kommunerna för att se hur lokalt hälsofrämjande och narkotikaförebyggande arbete utvecklades 2011–2018
- beaktat erfarenheter och kunskapsunderlag från europeiska myndigheter och internationella organ.

Avgränsningar i rapporten

- Tillgänglighetsbegränsning
- Vård och behandling
- Hantering av narkotikaklassade läkemedel inom hälso- och sjukvården
- Specifika förebyggande metoder
- Bedömning av metoders effekter

Vi föreslår vi tio åtgärder inom sex områden

1. Stärka det generella och riktade stödet genom resurser och kunskap

Utveckla kunskapsstödet om förebyggande arbete på lokal nivå

Anpassa kunskapsstödet för kommuners olika behov

Stärka samordning och samverkan på nationell, regional och lokal genom tillräckliga resurser

Stärka kunskapen om systematiskt och kvalitetssäkrat arbete på lokal nivå

Göra riktade insatser till vissa kommuner.

2. Utveckla kunskapsstöd om samverkansmodeller för tidiga insatser för barn och unga

Utveckla och implementera kunskapsstöd om samverkansmodeller för tidiga insatser för barn och unga som kan anpassas till lokala förhållanden.

3. Utforma kunskapsstöd om narkotika och psykisk hälsa

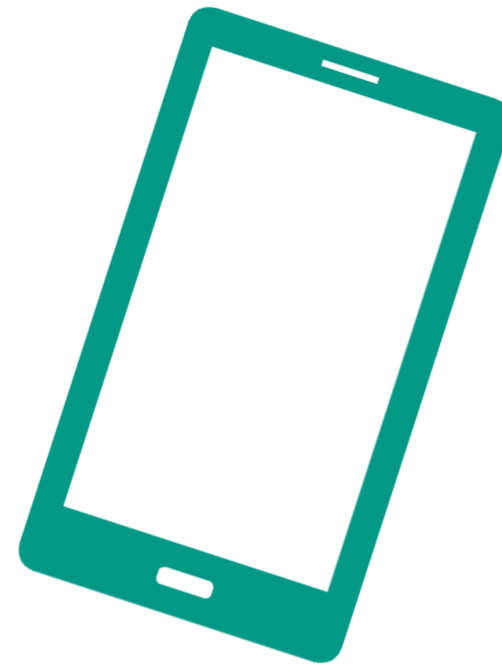
Sammanställa och utforma kunskapsstöd om narkotikaanvändning, narkotikaberoende och psykisk hälsa.

4. Utveckla kunskapsstöd om samverkansmodeller för tidig upptäckt och stöd till vuxna

Utveckla kunskapsstöd om samverkansmodeller för tidig upptäckt, rådgivning och stöd till yrkesgrupper som möter vuxna målgrupper i behov av rådgivning och stöd.

5. Inkludera narkotika i en nationell stödlinje

Utreda förutsättningarna för att inkludera narkotika i en nationell telefon- och webbaserad stödlinje.

6. Utveckla kunskapsstöd om narkotika och hälsoeffekter

Utveckla kunskapsstöd om hälsoeffekter av cannabis men även annan narkotika, inklusive narkotikaklassade läkemedel till målgrupper på lokal och regional nivå.

7. Utveckla mobila lågtröskelmottagningar

Fortsätt utveckla sprututbytesprogram samt bygga ut mobila lågtröskelverksamheter.

8. Utreda injektions- och brukarrum

Utreda behovet av och förutsättningarna för injektions- samt brukarrum för narkotika.

Om behovet finns och förutsättningarna bedöms goda föreslår vi pilotprojekt som sedan utvärderas.

9. Utvärdera narkotikastrafflagen

Utvärdera narkotikastrafflagen inklusive kriminaliseringen av eget bruk från 1988, för att se hur lagen påverkar narkotikaanvändningen och de sociala och medicinska skadeverkningarna.

10. Utveckla och förbättra tillgången på data

Se över samt utveckla befintliga och nya datakällor över narkotikautvecklingen och narkotikasituationen för att förbättra uppföljning och analys.

- Folkhälsomyndigheten ansvarar sedan juni 2021 för officiell statistik på området Folkhälsa (Folkhälsans utveckling och Smittskydd)

För att skapa bättre förutsättningar behöver vi:

- mer strukturerat och kunskapsbaserat hälsofrämjande och förebyggande arbete på lokal nivå
- mer samverkan på alla nivåer; nationellt, regionalt och lokalt
- mer jämlika förutsättningar i hela landet

ANDTS- strategin för 2021-2025

- Riksdagen sa nej till regeringens ANDTS-strategi (SoU25)
 - Regeringen uppmanas i ett tillkännagivande återkomma med ett förslag till en reviderad och förbättrad ANDTS-strategi.

Vilka uppdrag har Folkhälsomyndigheten fått?

Insatser att motverka narkotikarelaterade dödsfall

- Vi ska inrätta ett nationellt varningssystem för att motverka narkotikarelaterade dödsfall. Varningssystemet syftar till att tidigt kunna upptäcka substanser eller förändrade mönster i narkotikaanvändning som kan orsaka plötslig ökning av antalet dödsfall (S2020/02564)

Utveckla och förbättra tillgången på data om dopning och narkotika

- för att möjliggöra en ändamålsenlig uppföljning och analys av utvecklingen av dopning och narkotika.
- samverka med andra relevanta myndigheter och organisationer och se över befintliga, men även nya datakällor och indikatorer
- lämna förslag på hur utvecklingen av dopning och narkotika långsiktigt kan följas upp på nationell nivå, men även vara ett stöd för den lokala och regionala uppföljningen (S2021/05130).

Uppdrag att sammanställa statistik om dödsfall till följd av läkemedels- och narkotikaförgiftningar

- Regeringen har beslutat att ge Socialstyrelsen i uppdrag att - tillsammans med Folkhälsomyndigheten, Läkemedelsverket och Rättsmedicinalverket - sammanställa, analysera och presentera statistik avseende dödsfall till följd av läkemedels- och narkotikaförgiftningar.

Nationell samordning av SMADIT fortsätter

- Samverkan mot alkohol och droger i trafiken, är ett arbetssätt som syftar till att personer som ertappats för ratt-, drogratt- eller sjöfylleri ges ett erbjudande om en vårdkontakt för sina problem.
- De myndigheter som ingår i den nationella samverkan är Trafikverket, Transportstyrelsen, Polismyndigheten, Socialstyrelsen, Kriminalvården, Kustbevakningen, Tullverket och länsstyrelserna. Aktörerna bildar en nationell SMADIT-grupp där även Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ingår.

Stötta ANDTS-politiken

- Verka för ett effektivt och kunskapsbaserat arbete som möter kommuners, regioners och andra aktörers behov
- Verka för en övergripande nationell samordning
- Förvalta och utveckla de uppföljningssystem som behövs

Slutrapportera uppdraget och lämna förslag

- Sammanfatta och bedöma arbete och utveckling inom ANDTS-området under åren 2021–2024
- Lämna förslag som kan utgöra underlag för utformningen av den fortsatta ANDTS-politiken).

Lämna förslag om förvaltning av arbetssätt och metoder

- Lämna förslag på hur en långsiktigt hållbar utveckling, förvaltning och spridning av kunskapsbaserade arbetssätt och metoder bör organiseras för att stödja det lokala och regionala arbetet (förslaget ska lämnas i samband med rapportering till regeringen 2022).

Tack!